

För beslut i:
Kommunstyrelsen, Kungälv kommun

För kännedom till:
Kommunfullmäktige

Granskningsrapport ”Granskning av bokslut 2019”

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kungälv kommun genomfört en granskning av bokslutet 2019. I granskningen har kommunens årsredovisning med avseende på resultat- och balansräkningar med nothänvisningar, kassaflödesanalyser, driftsredovisning och investeringsredovisning granskats.

I bifogad rapport har det lämnats en beskrivning av gjorda iakttagelser. Revisorerna översänder här rapporten till kommunstyrelsen samt kommunfullmäktige för kännedom och behandling i enlighet med fastslagen rutin för avrapportering av revisionens granskningar.

Kungälv den 27 mars 2020

För Kommunrevisionen

Björn Brogren
Vice ordförande

KOMMUNREVISIONEN

**KUNGÄLV
KOMMUN**

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 vx
FAX 0303-182 59
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Kungälv kommun

Rapportering av bokslutsgranskning 2019

Building a better
working world

Innehåll

1. Granskning av bokslutet 2019-12-31	2
1.1 Måluppföljning - God ekonomisk hushållning.....	3
1.2 Finansiella mål	3
1.3 Verksamhetsmässiga mål	4
1.4 Avstämning av balanskravet.....	5
1.5 Bedömning av måluppfyllelsen	5
2. Kommentarer till resultaträkningen	7
2.1 Genomförd granskning	7
2.2 Övriga iakttagelser	7
3. Kommentarer till balansräkningen	8
3.1 Anläggningstillgångar	8
3.2 Exploateringsverksamheten	8
3.3 Avsättningar	9
4. Avsteg från gällande lagstiftning och rekommendationer.....	10
4.1 Redovisning av pensionsskuld	10

1. Granskning av bokslutet 2019-12-31

Vi har granskat kommunens årsredovisning med avseende på resultat- och balansräkningar med nothänvisningar, kassaflödesanalyser, driftsredovisning och investeringsredovisning.

Revisionen har utförts enligt god revisionsred i kommunal verksamhet.

Kommunen följer inte Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning 6 kap. 4 §, Pensionsutbetalningar. Kommunen redovisar 669,3 mkr som avsättning i balansräkningen vilket i enlighet med lagstiftningen istället skall redovisas som en ansvarsförbindelse. Kommunen har i årsredovisningen på ett tydligt sätt upplyst om avsteget mot gällande lagstiftning och även lämnat upplysning om avstegets effekter på resultat- och balansräkning. Kommunens redovisning av pensioner innebär också att årets resultat är 22,6 mkr högre redovisat än om lagen efterlevts. Vår bedömning är att den felaktiga redovisningen är av betydande storlek och att räkenskaperna därför inte ger en rättvisande bild, i enlighet med gällande lagstiftning, om inte rättelse sker.

Vår bedömning är att granskat material i övrigt överensstämmer med lagen om kommunal redovisning. Däremot framgår det av årsredovisningen och i denna rapport att kommunen gör avsteg från Rådet för kommunal redovisning (RKR) rekommendationer. Beaktat detta är ändå vår bedömning att kommunen i allt väsentligt upprättat bokslut och årsredovisning enligt god redovisningsred.

Efter utförd revision avseende räkenskapsåret 2019 lämnas härmed följande bokslutsrapport där de väsentligaste iakttagelserna för en bedömning av kommunens bokslut år 2019 kommenteras. I denna rapport sammanfattas våra väsentligaste iakttagelser från granskningen i avvikelseform. Syftet med rapporten är att uppmärksamma förhållanden som bör åtgärdas samt att ge förslag till förbättringar. Baserat på de revisionsåtgärder som genomförts har inget framkommit som tyder på att det skulle föreligga väsentliga brister i kommunens interna kontroll. Observera att vår granskning av den interna kontrollen inte omfattat en fullständig genomgång i syfte att kartlägga alla tänkbara brister.

Granskningen har gjorts med utgångspunkt från det utkast till årsredovisning som erhållits den 12 mars 2020. I årsredovisningen redovisas ett resultat på 111,3 mkr (76,0 mkr) och ett eget kapital om 652,1 mkr (540,8 mkr) för kommunen.

Belopp inom parentes avser föregående år.

1.1 Måluppföljning - God ekonomisk hushållning

Från och med 2006 gäller för samtliga kommuner att:

- Kommunfullmäktige ska fastställa mål för god ekonomisk hushållning
- Uppföljning av dessa mål ska göras i delårsrapport och årsredovisning
- Kommunens revisorer ska granska och bedöma måluppfyllelsen

Syftet med dessa krav är att politikerna med hjälp av målstyrning och måluppföljning ska styra kommunen mot ändamålsenlighet och effektivitet.

Mål för god ekonomisk hushållning omfattar både finansiella mål och verksamhetsmål. Det är endast av kommunfullmäktige fastställda mål inom ramen för god ekonomisk hushållning som är obligatoriska att utvärdera och bedöma i delårsrapport och årsbokslut. Från och med 2019 ska mål utvärderas även för kommunens bolag med återkoppling till fullmäktige. Initialt är det kommunstyrelsen som i förvaltningsberättelsen ska utvärdera uppfyllelsen av de mål kommunfullmäktige fastställt. Därefter ska revisorerna på basis av kommunstyrelsens utvärdering samt sin egen granskning av delårsrapport och årsredovisning bedöma uppfyllelsen av de mål som kommunfullmäktige fastställt.

Balanskravet, det vill säga kravet på balans mellan intäkter och kostnader, är centralt för god ekonomisk hushållning. Sett över en inte allt för lång tid måste kommunerna och landstingen ha balans mellan intäkter och kostnader för att nå en god ekonomisk hushållning. Avstämning av balanskravet ska göras i delårsrapport och årsredovisning.

Kommunfullmäktige i Kungälv kommun har definierat god ekonomisk hushållning i budget 2019. Enligt definitionen innebär god ekonomisk hushållning *"formellt att kommunallagens balanskrav är uppfyllt, övriga finansiella mål är uppfyllda samt att de strategiska målen visar god måluppfyllelse."* De finansiella målen omfattar tre indikatorer och de verksamhetsmässiga målen avser kommunfullmäktiges åtta strategiska mål samt en strategisk förutsättning som kommunstyrelsen brutit ned i sexton resultatmål. Det anges att även kommunens bolag har att arbeta efter och följa upp de av kommunfullmäktige fastställda strategiska målen. Vad gäller uppföljningen av de finansiella målen skriver kommunstyrelsen i årsredovisningen att *"Kungälv kommun når upp till målsättningen för de finansiella målen i god ekonomisk hushållning."* Samtliga tre indikatorer uppnås. Vad gäller de verksamhetsmässiga målen redovisar kommunstyrelsen *"god måluppfyllelse i relation till de strategiska målen kommunfullmäktige angett"*. Åtta resultatmål bedöms som uppnådda och åtta resultatmål som pågående och svårbedömda/delvis uppnådda. I årsredovisningen görs även en sammanfattande bedömning att kommunen uppnår god ekonomisk hushållning. Vi konstaterar att det i årsredovisningen finns en övergripande uppföljning av hur kommunens bolag arbetat för att nå kommunfullmäktiges strategiska mål.

1.2 Finansiella mål

Som ovan nämnts anges tre finansiella indikatorer som ska bidra till god ekonomisk hushållning i budget 2019. De tre indikatorerna med utfall redovisas nedan:

- 4 % överskott av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Av årsredovisningen framgår att budgeterat resultat är 106 mnkr. Årets resultat är positivt med 111,3 mnkr. Målet anses uppnått.

- Soliditeten ska öka med minst 1,0 % per år över perioden.

Av årsredovisningen framgår att soliditeten i bokslut 2019 uppgår till 11,3 %, att jämföra med föregående år då soliditeten uppgick till 9,3 %. Målet anses uppnått.

- Investeringarnas självfinansieringsgrad för skattefinansierad verksamhet skall vara 50 % eller högre.

I årsredovisningen anges att investeringarnas självfinansieringsgrad är över 100 %. Målet anses uppnått.

1.3 Verksamhetsmässiga mål

Utöver de finansiella målen finns totalt åtta av kommunfullmäktige beslutade strategiska mål samt en strategisk förutsättning som kommunstyrelsen brutit ned i sexton resultatmål vilka följs upp i årsredovisningen och redovisas nedan. Kommunstyrelsen redovisar en analys av måluppfyllelse för samtliga mål. För sex av åtta strategiska mål kommenteras även översiktligt bolagens och stiftelsens arbete för att uppnå målen. Det ges dock inte någon bedömning kring bolagens bidrag till måluppfyllelsen. Resultatmålen bedöms i årsredovisningen utifrån färgerna grön (målet är uppfyllt), gult (målet är svårbedömt/delvis uppfyllt) och röd (målet är inte uppfyllt).

- **Strategiska förutsättningar**

- Attraktiv arbetsgivare (gult).
- Åtgärder för budget i balans (grönt).
- Verksamhetsresultat och kostnad i nivå med jämförbara kommuner (gult).

- **Att ge goda förutsättningar för livslångt lärande**

- God lärartäthet med hög undervisningsbehörighet (grönt).
- Alla förskolebarn är efter avslutad förskola väl förberedda att börja grundskolan (gult).
- Alla barn och elever vistas i en trygg och säker pedagogisk miljö (gult).
- Fler elever når gymnasieexamen (grönt).
- Vuxenutbildningen bidrar till livslångt lärande och Sveriges lägsta arbetslöshet (grönt).

- **En trygg omsorg med valmöjligheter genom livet**

- Full behovstäckning inom äldreomsorgen (gult).

- **Att ge möjligheter till en aktiv fritid för alla åldrar**

- *Fler barn och unga deltar i ett rikt och varierat kultur- och fritidsliv (grönt).*
- **Alla medborgare ska ha en möjlighet att delta i rikt och aktivt kulturliv**
 - *Fler barn och unga deltar i ett rikt och varierat kultur- och fritidsliv (grönt).*
- **Att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen**
 - *Förbättrat näringslivsklimat (grönt).*
 - *Servicenivån ska följa lagstiftningens intentioner (gult).*
- **En ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen**
 - *Planberedskap skall finnas för bostäder, verksamhetsmark och handel (gult).*
 - *Investeringar i kärnverksamheten prövas enligt finanspolitiskt ramverk (grönt).*
- **Att underlätta för invånare och företag i Kungälv som vill reducera klimatutsläppen**
 - *Minskade utsläpp i luft och vattendrag (gult).*
- **Att nå Sveriges lägsta arbetslöshet med utbildning, arbete och sysselsättning för de som står längst från arbetsmarknaden**
 - *Alla nyanlända i jobb eller studier efter avslutad etableringsperiod (grönt).*

1.4 Avstämning av balanskravet

Det lagstadgade balanskravet innebär att de löpande intäkterna ska täcka de löpande kostnaderna. Vid avstämning av balanskravet får realisationsvinster inte medräknas samt avsättningar för pensioner utöver den lagstadgade blandmodellen.

Avstämning mot balanskravet visar att kommunen uppfyller kravet:

2019	Mnkr
Årets resultat enligt resultaträkningen	111,3
Justering för realisationsvinster	-1,6
Pensionsförpliktelser intjänade före 1998	-22,6
Positivt balansresultat	87,1

1.5 Bedömning av måluppfyllelsen

Vi har översiktligt, enligt kommunallagen granskat om resultatet är förenligt med fullmäktiges beslut om mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Enligt kommunfullmäktiges definition råder god ekonomisk hushållning när de finansiella målen är uppfyllda samtidigt som de verksamhetsinriktade målen visar god måluppfyllelse. Utifrån årsredovisningen framgår att samtliga tre finansiella indikatorer uppnås. Vad gäller de verksamhetsmässiga målen framgår att åtta resultatmål bedöms som uppnådda samt åtta resultatmål som pågående och svårbedömda/delvis uppfyllda. Kommunstyrelsens samlade bedömning är att kommunen uppnår god ekonomisk hushållning 2019. Vi kan konstatera att kommunen uppfyller balanskravet.

Vår bedömning är, utifrån avrapporteringen i årsredovisningen, att resultatet i allt väsentligt är förenligt med de mål som kommunfullmäktige fastställt. Vi delar kommunstyrelsens bedömning att god ekonomisk hushållning uppnåtts för 2019. Vi bedömer dock att kommunstyrelsen bör ytterligare utveckla utvärderingen av mål för god ekonomisk hushållning för bolagen. Kommunen bör också utveckla finansiella mål för god ekonomisk hushållning som omfattar kommunens bolag.

2. Kommentarer till resultaträkningen

2.1 Genomförd granskning

Resultaträkningen har granskats utifrån vår genomgång av väsentliga rutiner, kontoanalyser, verifikationsgranskning samt jämförelse mot utfall föregående år och budget. Vår granskning av löner har skett genom en särskild registeranalys (så kallad ACL-körning) och avser perioden 2019-01-01 - 2019-10-31. Vi har genomfört både översiktliga analyser och gjort rimlighetsbedömningar på totalnivå samt genomfört granskning och uppföljning av väsentliga transaktioner på detaljnivå.

Kommunen redovisar ett resultat för 2019 om 111,3 mkr (76,0 mkr), vilket är 5,3 mkr högre än budget. Positiva avvikelser finns inom skatter och generella statsbidrag, 11 mkr, och finansiella nettokostnader, 10,6 mkr. Negativ budgetavvikelse syns på årets avskrivningar med en negativ avvikelse mot budget om 7 mkr.

I årsredovisningen under avsnitt "Ekonomisk översikt och finansiell analys" återfinns kommunens resultatanalys.

Utfallet inom sektorerna avviker negativt mot budget med -4,9 mkr. De största negativa avvikelserna finns inom Samhälle och Utveckling med -6,8 och Stab med -6,1 mkr.

2.2 Övriga iakttagelser

Enligt Rådet för kommunal redovisning (RKR) rekommendation RKR R2 intäkter är det fr o m 2020 inte längre möjligt att skuldföra gatukostnadsersättningar och investeringsbidrag från privata aktörer i balansräkningen. Istället ska dessa intäktsföras i sin helhet utifrån att tillämpliga villkor uppfyllts. Kommunen upplyser om totalt 453,5 mkr i gatukostnadsersättningar i balansräkningen per årsbokslutet. För att framgent uppfylla rekommendationen RKR R2 Intäkter behöver tidigare skuldfört belopp gås igenom och hanteras i linje med rekommendationen.

3. Kommentarer till balansräkningen

3.1 Anläggningstillgångar

3.1.1 Investeringar

Vi har stickprovsvis granskat investeringar under året för att bedöma rätt klassificering och fastställd nyttjandeperiod. Under året har nettoinvesteringar gjorts om 272 mkr (583 mkr) fördelat på immateriella tillgångar, mark, byggnader och tekniska anläggningar och maskiner och inventarier. Av årets nettoinvesteringar hänförs 101 mkr (258,7 mkr) till den avgiftsfinansierade verksamheten.

Kontroll har skett av pågående projekt mot undertecknat avtal samt att fakturorna är rätt attesterade och bokförda på respektive projekt (granskat belopp och rörelsetillhörighet). Inget avvikande har noterats i vår granskning av anläggningstillgångar.

3.1.2 Komponentredovisning

Enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation R4 Materiella anläggningstillgångar, som har ersatt rekommendation 11.4 Materiella anläggningstillgångar, ska komponentredovisning tillämpas från och med 2014. Komponentredovisning innebär att betydande komponenter i en anläggningstillgång ska redovisas var för sig för att förbrukning och nyttjandeperiod ska kunna beaktas och bedömas för enskilda komponenter. Övergången till komponentredovisning har skett i etapper sedan kommunen började tillämpa komponentredovisning 2015. Vi kan konstatera att vid utgången av 2018 har kommunen genomfört implementeringen av komponentredovisning.

3.2 Exploateringsverksamheten

Pågående exploateringsprojekt uppgår till 128,7 mkr (128,6 mkr) i årsbokslutet. Förändring hänförs främst till avräkningar inom projekten Diseröds Centrum och Kungälv's Resecentrum, samt tillkommande kostnader inom projektet Kongahällatomten.

Det största exploateringsprojektet per årsbokslutet utgörs av Kongahälla om 66,6 mkr som motsvarar cirka 52 % av totalt värde av exploateringstillgångarna. Årets intäkter till följd av överskott inom exploateringsverksamheten uppgår till 18,5 mkr (38,3 mkr) varav Gjutaren 26 utgör 16 mkr och Västra Ytterby 4,3 mkr. Vi har i samband med årsbokslutet granskat gjorda resultatavräkningar utan anmärkning.

Vi har tidigare noterat att kommunen saknar en rutin för värdering av exploateringsprojekt i samband med del- och helårsbokslut. Under 2019 har kommunen gjort en nedskrivning av nedlagda kostnader inom exploateringsprojekten Liljedal och Västra Ytterby om totalt 8 mkr. I samband med vår bokslutsgranskning har vi erhållit värderingsintyg där det framgår att kommunen gått igenom samtliga exploateringsprojekt och inte identifierat något ytterligare nedskrivningsbehov. Vi har vid vår granskning inte identifierat något som påvisar att ett ytterligare nedskrivningsbehov föreligger.

3.3 Avsättningar

Avsättningar för pensioner uppgår per balansdagen till 933,3 mkr (930,2 mkr), se ytterligare under avsnitt 4.1.

Avsättningen för deponier uppgår till 2,6 mkr (2,6 mkr) och avser kostnader för sluttäckning av Munkegärdetippen. Vi gör ingen annan bedömning än kommunen avseende avsättningens storlek, men rekommenderar kommunen att löpande se över sina beräkningar och vid behov stämma av med extern värderare.

Avsättningar för bidrag till statlig infrastruktur uppgår i bokslutet till 180,0 mkr (174,9 mkr). Förändringen utgörs av årets avsättningar för gång- och cykelvägar och vänstersvängsfältet Sparråsvägen, 43,8 mkr, minskat med årets utgifter för samma projekt om 38,7 mkr.

4. Avsteg från gällande lagstiftning och rekommendationer

4.1 Redovisning av pensionsuskuld

Pensionsuskulden ska enligt den kommunala redovisningslagen redovisas enligt den så kallade blandmodellen, vilket innebär att endast pensioner intjänade från 1998 ska skuldföras. Tidigare intjänade pensioner ska tas upp som ansvarsförbindelse och inte skuldrevisas i balansräkningen. Från och med 2006 så redovisar kommunen hela pensionsförpliktelsen i balansräkningen. Denna hantering är därmed inte i linje med den kommunala redovisningslagen. Kommunen har i årsredovisningen på ett tydligt sätt upplyst om avsteget mot gällande lagstiftning och även lämnat upplysning om avstegets effekter på resultat- och balansräkning. Vår bedömning är att den felaktiga redovisningen är av betydande storlek och att räkenskaperna därför inte ger en rättvisande bild, i enlighet med gällande lagstiftning, om inte rättelse sker.

I övrigt har inga väsentliga fel noterats i samband med vår granskning.

Göteborg den 27 mars 2020

Hans Gavin
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor
Ernst & Young AB

Marcus Gustafson
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor
Ernst & Young AB